

DRAFFT – Arfer da wrth wneud rheolau – Egwyddorion a chanllawiau i reolyddion ar ddatblygu, gwneud a diwygio rheolau

Ionawr 2024

1. Ynglŷn â'r Awdurdod Safonau Proffesiynol

- 1.1 Mae'r Awdurdod Safonau Proffesiynol ar gyfer iechyd a Gofal Cymdeithasol (PSA) yn hyrwyddo iechyd, diogelwch a lles cleifion, defnyddwyr gwasanaeth a'r cyhoedd trwy godi safonau rheoleiddio a chofrestriad gwirfoddol pobl sy'n gweithio mewn iechyd a gofal. Rydym yn gorff annibynnol, sy'n atebol i Senedd y Deyrnas Unedig.
- 1.2 Rydym yn goruchwyllo gwaith 10 corff statudol sy'n rheoleiddio gweithwyr iechyd yn y Deyrnas Unedig a gweithwyr cymdeithasol yn Lloegr. Rydym yn adolygu perfformiad y rheolyddion ac yn archwilio a chraffu ar eu penderfyniadau am a yw pobl ar eu cofrestrau yn addas i ymarfer.
- 1.3 Rydym hefyd yn gosod safonau ar gyfer sefydliadau sy'n cynnal cofrestrau gwirfoddol o bobl mewn galwedigaethau iechyd a gofal heb eu rheoleiddio, ac yn achredu'r sefydliadau sy'n bodloni ein safonau. I annog gwelliannau, rydym yn rhannu arfer da a gwybodaeth, yn cyflawni ymchwil ac yn cyflwyno syniadau newydd yn cynnwys ein cysyniad o reoleiddio cyffyrddiad cywir. Rydym yn monitro datblygiadau polisi yn y Deyrnas Unedig ac yn rhyngwladol ac yn darparu cyngor i lywodraethau ac eraill ar faterion yn ymwneud â phobl yn gweithio mewn iechyd a gofal cymdeithasol.
- 1.4 Ein gwerthoedd sefydliad yw: cywirdeb, tryloywder, parch, tegwch a gwaith tîm. Rydym yn ymdrechu i sicrhau bod ein gwerthoedd yn ganolog i'n gwaith. Ceir rhagor o wybodaeth am ein gwaith a dull o weithredu ar www.professionalstandards.org.uk.

2. Cyflwyniad

- 2.1 Fel rhan o'r rhaglen diwygio deddfwriaethol sy'n cael ei chynnal gan y Llywodraeth i foderneiddio'r ddeddfwriaeth ar gyfer y rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, bydd rheolyddion yn cael pwerau newydd i wneud a diwygio eu rheolau gweithredol eu hunain. Bydd hyn yn cynnwys dileu'r gofyniad i'r Cyfrin Gyngor gymeradwyo rheolau sydd ar waith ar hyn o bryd.
- 2.2 Rydym wedi cynhyrchu'r canllaw arfer da hwn i helpu rheolyddion i wneud defnydd effeithiol o'u pwerau gwneud rheolau newydd.
- 2.3 Mae'r canllawiau hyn wedi'u datblygu ochr yn ochr â datblygiad y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol¹ a gyda gwaith yn cael ei wneud gan rai rheolyddion i ddatblygu eu rheolau. Rydym wedi defnyddio arfer

¹ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024:
<https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

da presennol, ein sylfaen dystiolaeth ein hunain, gwybodaeth o sectorau eraill ac ymchwil, yn enwedig ynghylch cysondeb rheoleiddiol.

Statws yr arweiniad

- 2.4 Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau arfer da i reolyddion i'w helpu i wneud y defnydd gorau o'r pwerau newydd y byddant yn eu derbyn i ddatblygu, gwneud a diwygio eu rheolau gweithredol. Cynghorol yw'r canllaw hwn a'i fwriad yw cefnogi ac arwain rheolyddion wrth iddynt ddatblygu eu canllawiau a'u hymagwedd eu hunain.
- 2.5 Ni fydd gan yr Awdurdod unrhyw rôl ffurfiol yn y broses o lunio rheolau. Felly ni fydd gan y canllawiau hyn unrhyw statws swyddogol nac yn rhwymol ar reolyddion. Fodd bynnag, yn y dyfodol efallai y byddwn yn dewis edrych ar sut mae rheolyddion yn defnyddio eu pwerau gwneud rheolau newydd o dan ein hadolygiad perfformiad a gallwn ystyried y canllaw hwn wrth asesu eu dulliau. Mae'n bosibl y byddwn yn gofyn i reolyddion ddarparu sail resymegol ar gyfer y dull maent wedi'i fabwysiadu ac egluro sut y maent wedi sicrhau eu hunain ei fod yn diogelu'r cyhoedd.

Cwmpas y canllaw

- 2.6 Mae'r canllawiau hyn yn ymwneud â'r pwerau gwneud rheolau a nodir yng Ngorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024 (Gorchymyn AAPA)² y disgwylir iddo weithredu fel y templed ar gyfer diwygio ar draws y rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol. Nid yw'n berthnasol i unrhyw reoleiddiwr hyd nes ac oni bai bod ei bwerau'n cael eu diwygio i'w cysoni â'r rhai a nodir yn y Gorchymyn AAPA. Ni fydd yn berthnasol yn yr un modd i Social Work England, sydd eisoes yn gweithredu proses gwneud rheolau yn unol â'i bwerau deddfwriaethol, er y gallai'r egwyddorion a'r wybodaeth a ddarperir fod yn berthnasol.
- 2.7 Mae'r canllawiau hyn yn seiliedig ar y dystiolaeth orau sydd gennym ar hyn o bryd i gefnogi dull arfer da o wneud rheolau. Gan nad oes unrhyw reolyddion eto'n defnyddio'r pwerau gwneud rheolau fel y'u nodir yng Ngorchymyn AAPA, mae'r canllawiau ar hyn o bryd yn rhai lefel uchel. Fodd bynnag, mae'n debygol, wrth i'r dull newydd gael ei gyflwyno, y bydd rhagor o wybodaeth ar gael am arfer da yn y maes hwn. Ein bwriad yw parhau i adolygu'r canllawiau hyn i adlewyrchu'r broses o gyflwyno'r pwerau hyn yn ehangach ac i ymgorffori arferion da pellach wrth iddynt ddod i'r amlwg.
- 2.8 Mae ffocws y canllaw yn bennaf ar y broses o wneud rheolau – y broses o greu'r fframwaith rheolau sy'n amlinellu sut y bydd y rheoleiddiwr yn gweithredu. Fodd bynnag, gan fod y rheolau eu hunain fel arfer yn fynegiant o ddull polisi y cytunwyd arno, mae'r egwyddorion a gwybodaeth bellach yn y ddogfen hefyd wedi'u bwriadu i helpu rheolyddion i ystyried materion allweddol wrth ddatblygu polisi yn ogystal â'r broses ffurfiol o ddatblygu rheolau.

² Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

- 2.9 Er mai cynhyrchu rheolau yw prif ffocws y canllawiau, rydym yn cydnabod bod rheolyddion hefyd yn debygol o gynhyrchu darnau sylweddol o ganllawiau a dogfennau polisi sy'n ganolog i swyddogaeth reoleiddio benodol – er enghraifft safonau ymarfer a chanllawiau cysylltiedig. Er nad yw'r rhain yn ffocws uniongyrchol i'n canllawiau, rydym yn disgwyl i'r egwyddorion a'r wybodaeth a amlinellir hefyd gefnogi rheolyddion yn y meysydd hyn.
- 2.10 Mae'r ddogfen hon yn cynnwys:
- Rhan 1
 - Crynodeb o'r fframwaith deddfwriaethol sy'n sail i'r pwerau y bydd rheolyddion proffesiynol yn eu cael i wneud a diwygio rheolau gweithredol
 - Egwyddorion i arwain dull arfer da o wneud rheolau gan reolyddion yn dilyn cyflwyno pwerau gwneud rheolau newydd
 - Rhan 2
 - Rhagor o wybodaeth am feysydd allweddol i gefnogi rheolyddion i roi ein hegwyddorion ar waith.

Rhan 1 – Fframwaith Deddfwriaethol ac egwyddorion arfer da

3. Y fframwaith deddfwriaethol

3.1 Bydd y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol (Gorchymyn AAPA) yn ffurfio'r templed deddfwriaethol ar gyfer pwerau newydd i bob rheoleiddiwr gofal iechyd proffesiynol.³

Gofynion deddfwriaethol cyffredinol

3.2 Yn yr un modd â deddfwriaeth gyfredol, yr amcan trosfwaol i reolyddion fydd diogelu'r cyhoedd o hyd.⁴ Mae'r amcan hwn yn cynnwys y tri is-amcan a ganlyn:

- amddiffyn, hybu a chynnal iechyd, diogelwch a lles y cyhoedd,
- hybu a chynnal hyder y cyhoedd yn y proffesiwn [a enwyd], a
- hybu a chynnal safonau ac ymddygiad proffesiynol priodol ar gyfer aelodau'r proffesiwn hwnnw.⁵

3.3 Bydd yr amcan trosfwaol hwn a'r is-amcanion yn parhau'n brif garreg gyffwrdd i reolyddion wrth iddynt gyflawni eu cyfrifoldebau statudol gan gynnwys datblygu a gweithredu rheolau.

3.4 Cyfeirir at nifer o ddarpariaethau ehangach newydd yn y Gorchymyn AAPA y bydd angen i reolyddion eu hystyried wrth ddatblygu rheolau a phrosesau. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Y ddyletswydd i gyflawni swyddogaethau mewn ffordd sy'n dryloyw, yn atebol, yn gymesur ac yn gyson
- Y ddyletswydd i gydweithredu [i'r graddau y mae'n briodol ac yn ymarferol, â phersonau sy'n ymwneud â chyflogi (boed hynny o dan contract gwasanaeth ai peidio), addysg neu hyfforddiant cymdeithion neu'r gwasanaethau y maent yn eu darparu]⁶

³ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

⁴ Ar hyn o bryd dyma'r amcan trosfwaol ar gyfer yr holl reolyddion o dan arolygiaeth y PSA ac eithrio Cymdeithas Fferyllol Gogledd Iwerddon sydd â chenhadaeth gyffredinol i ddiogelu'r cyhoedd fel y cytunwyd gan y Cyngor yn eu datganiad cenhadaeth Tudalen 7 'Diogelu Cleifion a'r Cyhoedd drwy Fferyllfa Ansawdd Uchel' a gefnogir gan Orchymyn Fferylliaeth (Gorchymyn 1976) (Diwygio) (Gogledd Iwerddon) 2012.

⁵ Sylwch: gan y bydd y Gorchymyn Cydymaith Meddygol Anesthesia yn ychwanegiad at Ddeddf Meddygaeth 1983, dylid darllen y darpariaethau ynddi sy'n benodol i reoleiddio Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol ochr yn ochr â'r gofynion deddfwriaethol cyffredinol sy'n bodoli eisoes ar gyfer y Cyngor Meddygol Cyffredinol o fewn Deddf Meddygaeth 1983 – mae hyn yn cynnwys yr amcan trosfwaol o ddiogelu'r cyhoedd. Pan fydd diwygiadau'n cael eu cyflwyno'n ehangach i'r Cyngor Meddygol Cyffredinol i gwmpasu meddygon, bydd y Ddeddf Meddygaeth hefyd yn cael ei disodli gan ddeddfwriaeth wedi'i diweddarau.

⁶ Mae'r ddyletswydd hon fel y'i hamlinellir yn y Gorchymyn AAPA yn ychwanegol at ddyletswyddau cydweithredu blaenorol y GMC o dan baragraff 9A o Atodlen 1 i Ddeddf Feddygol 1983:- Wrth arfer ei swyddogaethau, rhaid i'r Cyngor Cyffredinol—

- Yr egwyddor y dylid targedu gweithgarwch rheoleiddio.

3.5 Bydd hefyd yn ofynnol iddynt gydymffurfio ag egwyddorion cyfraith gyhoeddus ehangach.

Gofynion gwneud rheolau

- 3.6 Yn wahanol i'r ddeddfwriaeth gyfredol, mae'r Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol yn gadael cryn ddisgresiwn i'w ddiffinio mewn rheolau sut y bydd rheolyddion yn arfer eu swyddogaethau rheoleiddio.
- 3.7 Mae Atodlen 4 i'r Gorchymyn drafft yn amlinellu'r pwerau gwneud rheolau a fydd gan reolyddion dros wahanol feysydd – mae hyn yn cynnwys yn fras reolau sy'n ymwneud â:
- Y gofrestr a'r prosesau cofrestru
 - Rheolau gweithdrefnol gan gynnwys ar gyfer addysg a hyfforddiant
 - Paneli, gan gynnwys cyfansoddiad a phroses benodi
 - Diffyg cydymffurfio
 - Ffioedd
 - Hysbysiadau (sy'n cwmpasu hysbysiadau fel rhan o ystod eang o brosesau rheoleiddio)
 - Addasrwydd i ymarfer (bydd rheolau Addasrwydd i Ymarfer yn ymdrin â gweithdrefnau ar gyfer gwneud penderfyniadau)
 - Diwygiadau ac apeliadau
 - Pan ddaw penderfyniadau'r Panel i rym
 - Casglu tystiolaeth
 - Darpariaethau cyffredinol sy'n caniatáu i reolyddion wneud rheolau sy'n: 'gallu cynnwys darpariaethau cysylltiedig, canlyniadol, trosiannol, darfodol, arbed neu atodol y mae'n ymddangos i'r Rheoleiddiwr eu bod yn angenrheidiol neu'n hwylus.'
- 3.8 Mae'r darpariaethau Cyffredinol ynghylch rheolau hefyd yn mynnu bod y rheoleiddiwr, cyn gwneud rheolau: 'yn gorfod ymgynghori, i'r graddau y mae'n ei

roi sylw priodol i—

(i)buddiannau personau sy'n defnyddio neu angen gwasanaethau ymarferwyr meddygol sydd wedi'u cofrestru'n llawn neu dros dro yn y Deyrnas Unedig, a

(ii) unrhyw fuddiannau gwahanol sydd gan gategoriâu gwahanol o ymarferwyr meddygol cofrestredig dros dro neu'n llawn;

(b) cydweithredu, i'r graddau y mae'n briodol ac yn rhesymol ymarferol, â chyrrff cyhoeddus neu bersonau eraill sy'n ymwneud â—

(i) cyflogi (p'un ai o dan gontract gwasanaeth ai peidio) ymarferwyr meddygol cofrestredig dros dro neu'n llawn,

(ii) addysg neu hyfforddiant ymarferwyr meddygol neu weithwyr gofal iechyd proffesiynol eraill,

(iii) rheoleiddio neu gydlyn rheoleiddio gweithwyr iechyd neu ofal cymdeithasol proffesiynol eraill,

(iv) rheoleiddio gwasanaethau iechyd, a

(v) darparu, goruchwylio neu reoli gwasanaethau iechyd.

ystyried yn gymesur, â chynrychiolwyr unrhyw grŵp o bersonau y mae'n ymddangos i'r Rheoleiddiwr eu bod yn debygol o gael eu heffeithio gan y rheolau, gan gynnwys cynrychiolwyr -

- (a) cymdeithion;
- (b) cyflogwyr cymdeithion;
- (c) defnyddwyr gwasanaethau cymdeithion;
- a (d) personau sy'n darparu, asesu neu ariannu addysg neu hyfforddiant ar gyfer cymdeithion i ddarpar gymdeithion.⁷

3.9 Dylai'r darpariaethau deddfwriaethol hyn fod yn sail i ddull rheolyddion o wneud rheolau unwaith y cânt eu cyflwyno'n ehangach.

4. Egwyddorion ar gyfer gwneud rheolau da

4.1 Rydym wedi amlinellu rhai egwyddorion i arwain yr hyn y dylai rheolau da anelu at ei wneud neu fod, a'r broses. Lle bo'n berthnasol, rydym wedi darparu rhagor o wybodaeth yn adran 2 y ddogfen hon i gefnogi rheolyddion i roi'r egwyddorion ar waith.

4.2 Dylai rheolau da a phroses dda o wneud rheolau arwain at reoleiddio sydd:

- Yn gyson â dyletswyddau deddfwriaethol y rheoleiddiwr a chylch gwaith statudol diogelu'r cyhoedd
- Yn gyson ag egwyddorion rheoleiddio cyffyrddiad cywir (yn gymesur â'r risg o niwed, yn atebol, yn gyson, wedi'i dargedu, yn dryloyw ac yn ystwyth)
- Yn hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant
- Yn cefnogi cysondeb o ran arfer rheoleiddio rhwng rheolyddion gan gyfiawnhau anghyfartaledd lle bo'n briodol
- Yn ystwyth, gan ganiatáu i reolyddion ymateb yn gyflym i newidiadau yn yr amgylchedd allanol
- Hwyluso gwaith tîm amlddisgyblaethol ac arfer arloesol.

4.3 Dylai'r broses fod:

- Yn seiliedig ar dystiolaeth o risgiau, buddion ac effeithiau
- Wedi'i ategu gan lywodraethu mewnol cadarn
- Wedi'i adeiladu ar ymgynghori, cydweithio ac ymgysylltu ystyrllon ag amrywiaeth eang o randdeiliaid, gan gynnwys cleifion a'r cyhoedd.

⁷ Mae cyfeiriadau at 'gymdeithion' yn adlewyrchu geiriad y Gorchymyn AAPA, ond caiff hwn ei ddiwygio i gyfeirio at broffesiynau eraill wrth i'r diwygiadau gael eu cyflwyno ar draws rheolyddion.

Rhan 2 - Gwybodaeth bellach i gefnogi dull arfer da o wneud rheolau

5. Egwyddorion rheoleiddio cyffyrddiad cywir

- 5.1 Datblygodd y PSA ei egwyddorion rheoleiddio cyffyrddiad cywir gan adeiladu ar yr egwyddorion rheoleiddio gwell drwy ychwanegu 'ystwythder'.⁸ Y nod yw sicrhau bod lefel y rheoleiddio yn gymesur â lefel y risg i'r cyhoedd.
- 5.2 Er bod rheoleiddio cyffyrddiad cywir yn debygol o fod yn fwy perthnasol ar y cam datblygu polisi sydd fel arfer yn eistedd cyn datblygu rheolau, rydym yn ei argymhell fel fframwaith defnyddiol i reolyddion ac felly rydym wedi cynnwys trosolwg yma.
- 5.3 Mae'r egwyddorion yn nodi y dylai rheoleiddio anelu at fod yn:
- Cymesur: dim ond pan fo angen dylai rheolyddion ymyrryd. Dylai datrysiadau fod yn addas i'r risg a gyflwynir, a rhaid nodi a lleihau costau
 - Cyson: rhaid i reolau a safonau fod yn gydgysylltiedig a'u gweithredu'n deg
 - Targedig: dylai rheoleiddio ganolbwyntio ar y broblem, a lleihau sgîl effeithiau andwyol
 - Tryloyw: dylai rheolyddion fod yn agored, a chadw rheoliadau'n syml a hawdd eu defnyddio
 - Atebol: rhaid i reolyddion allu cyfiawnhau penderfyniadau, a bod yn amodol i graffu'r cyhoedd
 - Ystwyth: rhaid i reoleiddio allu edrych i'r dyfodol a rhagweld newid.
- 5.4 Mae wyth elfen sy'n sail i gymhwyso dull rheoleiddio cyffyrddiad cywir i broblem polisi:
- Nodi'r broblem cyn y datrysiad
 - Meintoli a chymhwyso'r risgiau
 - Mynd mor agos at y broblem â phosibl
 - Canolbwyntio ar y deilliant
 - Defnyddio rheoleiddio ble fo angen yn unig
 - Cadwa bethau'n syml
 - Gwirio ar gyfer canlyniadau anfwriadol
 - Adolygu ac ymateb i newid.

⁸ Awdurdod Safonau Proffesiynol 2015, *Rheoleiddio cyffyrddiad cywir*. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/right-touch-regulation-2015.pdf?sfvrsn=eaf77f20_20

6. Cysondeb rhwng rheolyddion

- 6.1 Amlinellodd ymgynghoriad polisi'r Llywodraeth ar ddiwygio deddfwriaeth y rheolyddion gweithwyr gofal iechyd proffesiynol ei bwriad i 'roi pwerau gweddol gyson i holl reolyddion gofal iechyd y Deyrnas Unedig', gan adeiladu ar yr adolygiad symleiddio o Gomisiynau'r Gyfraith yn 2015.⁹ Roedd ymateb y Llywodraeth i'r ymgynghoriad a gyhoeddwyd yn 2023 yn glir bod disgwyl mwy o gysondeb rhwng rheolyddion, gydag amrywiad priodol lle bo angen.
- 6.2 Mae'r Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol fel y templed ar gyfer deddfwriaeth ddiwygiedig yn cynnwys dyletswyddau i reolyddion gyflawni swyddogaethau mewn ffordd sy'n 'dryloyw, atebol, cymesur a chyson'.¹⁰
- 6.3 Mae ymchwiliadau ac adolygiadau lluosog wedi amlygu'r angen am fwy o gysondeb rheoleiddiol, gan gynnwys Adolygiad Williams o ddynladdiad drwy esgeulustod difrifol a nododd bryderon ynghylch canlyniadau addasrwydd i ymarfer anghyson (FtP) yn deillio o achos Bawa Garba. Ar gefn Adolygiad Williams, comisiynodd y PSA UCL (ar ran DHSC) i gynhyrchu dull strwythuredig o ddeall y ffactorau sy'n dylanwadu ar gysondeb ac i gynig methodoleg a allai symud y gwaith hwn yn ei flaen. Argymhelliad allweddol oedd ailffocysu ymchwil tuag at osgoi "anghyfartaledd na ellir ei gyfiawnhau".¹¹
- 6.4 Yn 2021 comisiynodd yr Awdurdod ymchwil i safbwyntiau cleifion, gofalwyr, y cyhoedd a gweithwyr proffesiynol ar egwyddor cysondeb mewn rheoleiddio gweithwyr iechyd a gofal.¹² Datgelodd yr ymchwil bum dadl dros 'unfathrwydd', a oedd fel arfer yn mapio i bedair rôl y canfuwyd bod rheolyddion yn eu chwarae wrth gyflawni eu swyddogaethau (cyflafareddwr, sicrhawr, darparwr gwasanaeth a galluogwr tîm). Roedd y dadleuon o blaid undod yn cynnwys – cywir, teg, digonol, syml a chydlynol. Nodwyd pum dadl dros wahaniaeth hefyd. Y rhain oedd – risg, cwmpas, disgwyliadau, naratif a thîm.
- 6.5 Canfyddiad allweddol o'r ymchwil hwn oedd bod y cyhoedd, cleifion a chofrestryddion yn disgwyl i reolyddion weithio mewn deialog â'i gilydd, er mwyn sicrhau cysondeb o ran ymagwedd a thryloywder ynghylch pam mae amrywiadau'n bodoli.

⁹ *Rheoleiddio gweithwyr iechyd proffesiynol, diogelu'r cyhoedd*, 2021. Ar gael ar: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/607daac6d3bf7f0132941916/Regulating_healthcare_professionals_protecting_the_public.pdf

¹⁰ Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195>

¹¹ *Developing a methodology to assess the consistency of fitness to practise outcomes*, 2019. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/developing-a-methodology-to-assess-the-consistency-of-fitness-to-practise-outcomes-2019.pdf?sfvrsn=97c57420_0

¹² Christmas S., et al. (2021) *Patient, carer, public and professional perspectives on the principle of consistency in health and care professional regulation*. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/does-consistency-between-regulators-matter.pdf?sfvrsn=fbcc4920_4

- 6.6 Rydym wedi defnyddio canfyddiadau'r ymchwil i ddatblygu proses tri cham ar gyfer sefydlu a yw cysondeb rhyng-reoleiddiol yn ddymunol ar draws y swyddogaethau rheoleiddio. Y camau yw:
1. Sefydlu dadleuon perthnasol dros wneud pethau yr un peth (mewn perthynas â newid rheol penodol neu ddatblygiad polisi)
 2. Nodi ffactorau cymedroli
 3. Cydbwysu dadleuon o blaid unfathrwydd â ffactorau cymedroli.
- 6.7 Amlinellir y camau hyn yn llawn yn Atodiad A. Bwriad y rhain yw helpu rheolyddion i ystyried sut i osgoi gwahaniaethau na ellir eu cyfiawnhau ac anelu at gysondeb priodol lle bo modd. Mae hyn yn unol â'r uchelgeisiau ar gyfer y diwygiadau y dylai rheolyddion gael pwerau sy'n cyfateb yn fras i gynnal lefel o gysondeb ac amddiffyniad effeithiol i'r cyhoedd.
- 6.8 Bwriad y camau cysondeb a amlinellir yw cefnogi trafodaethau ynghylch lle mae cysondeb ar draws rheolyddion yn werthfawr ac y dylid eu dilyn, neu i'r gwrthwyneb, lle gellir cyfiawnhau gwahaniaeth a pham. Fel yr amlygwyd yn flaenorol, gall y camau hyn hefyd fod yn berthnasol ar gam cynharach o'r broses pan fydd y newidiadau polisi sy'n sail i'r rheolau yn cael eu datblygu. Gallant hefyd fod yn berthnasol wrth ddatblygu darnau arwyddocaol o ganllawiau neu safonau ar gyfer gweithwyr proffesiynol.
- 6.9 Gallai rhai enghreifftiau o feysydd lle gallai rheolyddion ddymuno pwysu a mesur y dadleuon dros gynnal cysondeb neu ddilyn dull gwahanol fel rhan o'u proses datblygu rheolau gynnwys:
- Datblygu safonau ymarfer ar gyfer gweithwyr proffesiynol
 - Safonau mewn perthynas ag addysg a hyfforddiant a'r dull o asesu darparwyr
 - Gofynion DPP ac ail-ddilysu
 - Cyhoeddi data am eu hunigolion cofrestredig y tu hwnt i'r isafswm sy'n ofynnol gan deddfwriaeth
 - Prosesau cofrestru, gan gynnwys prosesau dileu ac aildderbyn i'r gofrestr am resymau gweinyddol, a gweithdrefnau apelio
 - Gwybodaeth a gyhoeddir ar y gofrestr
 - Penderfynu a ddylid ymchwilio i bryder addasrwydd i ymarfer a'r ffordd orau i wneud hynny
 - Manylion sut mae cam y panel addasrwydd i ymarfer yn gweithredu
 - Prosesau ar gyfer adfer i'r gofrestr mewn perthynas ag achosion addasrwydd i ymarfer.
- 6.10 Yn anochel, bydd y rheolyddion hynny sydd gyntaf i dderbyn deddfwriaeth ddiwygiedig i bob pwrpas yn creu templed i reolyddion eraill ei ystyried wrth iddynt hwy eu hunain dderbyn deddfwriaeth ddiwygiedig a datblygu rheolau.

6.11 Fodd bynnag, bwriedir i'r canllawiau hyn fod yn berthnasol nid yn unig yn ystod y cam creu rheolau cychwynnol ond hefyd yn ystod iteriadau a diwygiadau rheolau yn y dyfodol gyda'r gobaith, dros amser, y bydd dulliau rheoleiddio yn sicrhau lefel uwch o gydlyniaeth.

7. Ymgynghoriad

7.1 Mae ymgynghori yn cael ei gydnabod yn gyffredinol fel rhan bwysig o'r broses llunio polisi. Mae'n caniatáu i lywodraeth, corff cyhoeddus neu sefydliad geisio mewnbwn gan ei randdeiliaid ar gynnig polisi penodol neu ystod o gynigion. Gall fod yn ffordd o gryfhau polisi trwy geisio barn a gwybodaeth berthnasol gan y rhai sydd â gwybodaeth, arbenigedd neu ddiddordeb penodol.

7.2 Er bod diffiniadau o ymgynghori a'i ddiben yn amrywio, mae Llywodraeth yr Alban, yn ei throsolwg o'r modd y defnyddir ymgynghori wrth lunio polisiâu'r llywodraeth, yn amlinellu: 'Dylai ymgynghoriad da fod yn hygyrch i bobl. Dylai'r ymgynghoriad amlinellu'n glir ar ba fater y mae'n ceisio barn pobl a gwneud yn siŵr bod pobl yn gallu ymateb.'¹³

7.3 Mae egwyddorion ymgynghori Swyddfa'r Cabinet 2018 hefyd yn rhoi arweiniad defnyddiol i bob sefydliad wrth lunio a chynnal ymgynghoriad effeithiol ac ystyrlon.¹⁴

7.4 Yn y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol mae'r darpariaethau cyffredinol ynghylch rheolau yn mynnu bod y rheoleiddiwr, cyn gwneud rheolau: *'yn gorfod ymgynghori, i'r graddau y mae'n ei ystyried yn gymesur, â chynrychiolwyr unrhyw grŵp o bersonau y mae'n ymddangos i'r Rheoleiddiwr eu bod yn debygol o gael eu heffeithio gan y rheolau, gan gynnwys cynrychiolwyr -*

- (a) cymdeithion;
- (b) cyflogwyr cymdeithion;
- (c) defnyddwyr gwasanaethau cymdeithion;
- a (d) personau sy'n darparu, asesu neu ariannu addysg neu hyfforddiant ar gyfer cymdeithion i ddarpar gymdeithion.'

7.5 Bydd ymgynghori yn fecanwaith atebolrwydd cynyddol bwysig ar gyfer gwneud rheolau gyda dileu cam cymeradwyo'r Cyfrin Gyngor. Er ein bod yn cydnabod y gallai'n wir fod gan reolyddion eu canllawiau eu hunain ar waith ar sut a phryd y byddant yn ymgynghori, rydym yn awgrymu y bydd angen i reolyddion adolygu hyn yng ngoleuni'r pwysigrwydd newydd y bydd yn ei gymryd yn dilyn cyflwyniad y diwygiadau fel ffordd o gydbwysu mwy o ymreolaeth ag atebolrwydd.

¹³ Ymgynghoriadau yn Llywodraeth yr Alban: canllawiau:

<https://www.gov.scot/publications/consultations-in-the-scottish-government-guidance/>

¹⁴ Swyddfa'r Cabinet 2018, *Consultation principles: guidance*:

<https://www.gov.uk/government/publications/consultation-principles-guidance>

- 7.6 Gan nad oes llawer o fanylion yn y Gorchymyn AA/PA i arwain rheolyddion ynghylch pryd a sut y dylent ymgynghori, rydym wedi amlinellu rhai ystyriaethau i reolyddion eu hystyried wrth ddatblygu eu hymagwedd.
- 7.7 Wrth wneud hynny rydym wedi edrych ar yr arfer da sydd eisoes yn cael ei ddefnyddio gan y rheolyddion yr ydym yn eu goruchwyllo, arfer da a gofynion sydd ar waith mewn sectorau eraill gan gynnwys y rhai sydd ar waith ar gyfer rheolyddion yn y sector gwasanaethau cyfreithiol ac arfer da cyffredinol sydd ar gael wrth ymgynghori, gan gynnwys yr hyn a gyhoeddwyd gan y Llywodraeth.

Pryd i ymgynghori

- 7.8 Mae'r ffactorau y gallai rheolyddion fod eisiau eu hystyried wrth benderfynu a yw ymgynghoriad yn briodol yn cynnwys:
- Gofyniad cyfreithiol/disgwyliad cyfreithlon o ymgynghoriad – a oes gofyniad cyfreithiol i ymgynghori neu ddisgwyliad dilys gan randdeiliaid y bydd ymgynghoriad yn cael ei gynnal?
 - Natur y newid rheol – a oes goblygiadau o ran diogelu'r cyhoedd, a yw'n achosi newidiadau mawr i'r broses reoleiddio?
 - Pwy sy'n cael ei effeithio – a fydd effaith benodol yn debygol ar gleifion, defnyddwyr gwasanaeth, unigolion cofrestredig, rhanddeiliaid ehangach?
 - A oes gan y newid rheol oblygiadau neu gyfleoedd hawliau dynol neu EDI?
 - Potensial ar gyfer dyblygu neu wrthdaro rheoleiddiol – a oes potensial i newidiadau i reolau ddyblygu neu wrthdaro â gweithgarwch gan unrhyw gyrff rheoleiddio eraill gan gynnwys rheolyddion proffesiynol eraill?
 - Graddfa'r newid/cymhlethdod y newid – a yw'r newid yn arwyddocaol neu a yw'n newid bach neu ansylweddol i raddau helaeth?

Math o ymgynghori a gweithgaredd ymgysylltu ehangach

- 7.9 Os daw rheoleiddiwr i'r casgliad bod angen ymgynghoriad, efallai y bydd hefyd am ystyried natur yr ymgynghoriad, gan gynnwys a ddylid cynnal ymgynghoriad ffurfiol neu anffurfiol, gyda phwy i ymgynghori ac a ddylid cynllunio unrhyw weithgareddau ymgynghori ychwanegol i sicrhau cyfranogiad gan grwpiau a dan-gynrychiolir.
- Ymgynghori ffurfiol neu anffurfiol – mae ystyried a oes angen ymgynghoriad cyhoeddus ffurfiol neu ymgysylltiad neu ymgynghoriad anffurfiol yn debygol o gael ei ddylanwadu gan raddfa ac arwyddocâd y newid dan sylw yn ogystal â'r ffordd orau o gael y mewnbwn sydd ei angen gan randdeiliaid perthnasol
 - Gyda phwy i ymgynghori/ymgysylltu – bydd nodi'r grwpiau y mae rheolyddion yn dymuno ymgynghori â nhw yn rhan bwysig o benderfynu ar y math o ymgynghoriad sydd ei angen, ochr yn ochr â chynllunio unrhyw weithgarwch ymgysylltu ychwanegol. Dylai hyn gymryd i ystyriaeth yr heriau y gall rhai grwpiau eu hwynebu wrth gymryd rhan mewn gwahanol ffyrdd

- Sicrhau cyfranogiad gan grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol – efallai y bydd rheolyddion am ystyried datblygu cynlluniau wedi'u teilwra'n ymwneud ag ymgysylltu ac ymgynghori â grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol sy'n debygol o gael eu heffeithio gan unrhyw newidiadau, gan gynnwys y rhai sy'n rhannu nodweddion gwarchoddedig. Gall hyn gynnwys ystyried unrhyw ofynion o ran y Gymraeg.

Arfer da ymgynghori ac ystyriaethau ehangach

- 7.10 Efallai y bydd rheolyddion am ystyried y baich cronol ar randdeiliaid o ymateb i ymgynghoriadau lluosog ar unwaith. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i randdeiliaid a allai fod â diddordeb mewn darparu mewnbyn i newidiadau i reolau gan reolyddion lluosog, er enghraifft sefydliadau cleifion, os cynhelir ymgynghoriadau ochr yn ochr neu'n agos iawn at ei gilydd.
- 7.11 Er y gall fod cwrpas cyfyngedig i reolyddion amrywio ymgynghoriadau gan y gallai fod pwysau amser allanol neu fewnol, bydd yn ystyriaeth berthnasol i reolyddion wrth ystyried y ffordd orau o gynnwys rhanddeiliaid mewn ymgynghoriadau.
- 7.12 Gan fod ymgynghori yn elfen bwysig o ddangos atebolrwydd i randdeiliaid, mae'n arfer da cadw cofnod o'r penderfyniadau a wneir ynghylch a ddylid ymgynghori a sut y gwerthuswyd ymatebion i'r ymgynghoriad. Mae hefyd yn arfer da darparu adroddiad yn ôl i'r rhai a gymerodd ran mewn ymgynghoriad cyhoeddus.

8. Llywodraethu


- 8.1 Gan na fydd y Cyfrin Gyngor bellach yn cymeradwyo rheolau a newidiadau i reolau, dylai rheolyddion sefydlu llywodraethu mewnol priodol ar gyfer datblygu, gwneud a diwygio rheolau.
- 8.2 Bydd strwythurau llywodraethu mewnol rheolyddion yn newid yn dilyn cyflwyno'r ddeddfwriaeth newydd. Mae hyn yn cynnwys cyflwyno Byrddau Unedol yn lle'r Cynghorau presennol. Bydd angen i reolyddion sy'n gwneud rheolau cyn y newidiadau hyn roi cyfrif am y newid rhwng y trefniadau llywodraethu presennol ac yn y dyfodol.
- 8.3 Mae'r meysydd y dylai rheolyddion eu hystyried wrth ddiffinio'r llwybr llywodraethu ar gyfer newid rheolau yn cynnwys:
- Graddfa/arwyddocâd y newid rheol
 - Rôl y Cyngor/Bwrdd Unedol
 - Dogfennu penderfyniadau a wnaed am y dull a ddefnyddiwyd gan gynnwys y llwybr llywodraethu a phenderfyniadau a wnaed ynghylch a ddylid ymgynghori.
- 8.4 Rydym eisoes wedi cynhyrchu [canllawiau](#) ar lywodraethu er budd y cyhoedd. Er ei fod yn canolbwyntio'n bennaf ar gymwyseddau a gweithrediad y Bwrdd, mae'n darparu awgrymiadau defnyddiol i reolyddion wrth ystyried sut i ddatblygu proses lywodraethu briodol ar gyfer y dull newydd o wneud rheolau.

Atodiad A – Offeryn cysondeb rhwng y rheolyddion

Cam 1. Sefydlu dadleuon perthnasol dros wneud pethau yr un peth

- Mae'r tabl a ganlyn yn nodi'r prif ddadleuon dros yr unfathrwydd wedi'u mapio yn erbyn rôl(au) penodol y gallai rheolyddion fod yn eu cyflawni (gan adlewyrchu'r canfyddiadau yn Christmas et al). Gallai rheoleiddiwr fod yn chwarae mwy nag un rôl wrth gyflawni ei swyddogaethau ac felly gallai dadleuon niferus dros gysondeb fod yn berthnasol.

		(2) Pa ddadleuon dros gysondeb sydd fwyaf perthnasol i wneud penderfyniadau?				
		'Cywir'	'Teg'	'Digonol'	'Syml'	'Cydllynol'
(1) Pa rôl y mae rheolyddion yn ei chwarae?	Cyflafareddwr – Penderfynu ar ymateb priodol i achosion	Mae angen cysondeb gan rwymedigaethau cyfreithiol, e.e., dyletswyddau Cydraddoldeb	Mae angen cysondeb i sicrhau triniaeth a chanlyniadau teg			
	Sicrhawr – Sicrhau bod gweithwyr proffesiynol yn cynnal safonau		Mae angen cysondeb i sicrhau triniaeth a chanlyniadau teg	Mae cysondeb yn helpu sicrhau bod safon ofynnol yn cael ei bodloni ar draws proffesiynau		
	Darparwr gwasanaeth – Yn diwallu anghenion defnyddwyr ei wasanaethau			Mae cysondeb yn helpu sicrhau safon ofynnol ar gyfer profiad y cyhoedd a chofrestryddion o ymgysylltu â rheolyddion a'r system reoleiddio	Mae cysondeb yn lleihau cymhlethdod a photensial ar gyfer dryswch i'r cyhoedd a chofrestryddion wrth iddynt ymgysylltu â rheolyddion a'r system reoleiddio	
	Galluogwr tîm – Yn cefnogi gweithrediad tîm o amgylch claf				Mae cysondeb yn rhoi eglurder i weithwyr proffesiynol sy'n gweithio ar gyrion neu ar draws ffiniau proffesiynol	Mae cysondeb yn cefnogi system gydlynol, resymegol sy'n angenrheidiol ar gyfer hyder y cyhoedd a phroffesiynol ac i



						hwyluso gweithio aml- broffesiynol
--	--	--	--	--	--	---------------------------------------

Cam 2. Nodi ffactorau cymedroli

- Nid yw amrywiad rhwng rheolyddion yn beth drwg, ond dylid esbonio gwahaniaeth yn glir i sicrhau ymddiriedaeth a hyder mewn rheoleiddio. Ymhlith y ffactorau cymedroli a allai arwain rheolyddion i fabwysiadu gwahanol ddulliau mae:
 - Y risgiau sy'n gysylltiedig ag ymarfer proffesiynol, gan gynnwys graddau'r niwed a'r budd y gellir eu hachosi, a'i gyd-destun
 - Lefel y rhyngweithio a natur y berthynas rhwng y proffesiwn a chleifion/defnyddwyr gwasanaeth
 - Y rolau y mae gweithwyr proffesiynol yn eu cymryd o fewn timau sy'n cynnwys aelodau o broffesiynau eraill
 - Cyflymder y newid mewn meysydd ymarfer ac arbenigedd proffesiynol (yn enwedig o ran addasrwydd i ymarfer ac addysg a hyfforddiant)
- Dylid nodi unrhyw ffactorau cymedroli a'u catalogio.

Cam 3. Cydbwysu dadleuon o blaid unfathrwydd â ffactorau cymedroli

- Mae cam olaf y broses yn cynnwys pwyso a mesur y dadleuon o blaid unfathrwydd yn erbyn y ffactorau cymedroli a nodwyd a llunio barn ar werth. Dylai hon fod yn broses dryloyw, amleiriog

Atodiad B – Rhagor o wybodaeth a chyfeiriadau

- Y Gorchymyn Cymdeithion Anesthesia a Chymdeithion Meddygol 2024: <https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2024/9780348255195> Christmas S., et al. (2021) *Patient, carer, public and professional perspectives on the principle of consistency in health and care professional regulation*. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/research-paper/does-consistency-between-regulators-matter.pdf?sfvrsn=fbcc4920_4
- Awdurdod Safonau Proffesiynol 2015, *Rheoleiddio cyffyrddiad cywir*. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/right-touch-regulation-2015.pdf?sfvrsn=eaf77f20_20
- *Rheoleiddio gweithwyr iechyd proffesiynol, diogelu'r cyhoedd*, 2021. Ar gael ar: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/607daac6d3bf7f0132941916/Regulating_healthcare_professionals_protecting_the_public.pdf
- *Developing a methodology to assess the consistency of fitness to practise outcomes*, 2019. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/developing-a-methodology-to-assess-the-consistency-of-fitness-to-practise-outcomes-2019.pdf?sfvrsn=97c57420_0
- Awdurdod Safonau Proffesiynol 2013, *Fit and Proper? Governance in the public interest*. Ar gael ar: https://www.professionalstandards.org.uk/docs/default-source/publications/thought-paper/fit-and-proper-2013.pdf?sfvrsn=c1f77f20_4
- Swyddfa'r Cabinet 2012, *Consultation principles: guidance*. Ar gael ar: <https://www.gov.uk/government/publications/consultation-principles-guidance>